

MOJI POGLEDI NA UMETNOST

Suština nove umetnosti neće biti tanani zvuci reči ili igrarije boja same po sebi, niti će njena „kvintesencija“ biti tema i sadržaj. Danas će cenjene linija i boja umreti, jer im neće poći za rukom da postanu posredna karika, izraz subjektivnog i individualnog jezika.

Crvena mrlja neće bljesnuti ako u okruženju ne bude neophodnog umetničkog objektivizma i lične individualnosti.

Reči ili linije novog umetnika naširoko će zračiti, poput sunca, jer su rezultat stvaralačkog procesa doživljavanja.

I u tim procesima nastaje čisto introspektivna shvatana, osećanja formirana od unutrašnjosti ka spoljašnjosti. Takav rezultat postaje osnovno načelo, zakon, na osnovu kojeg će se postavljati najracionalnija pitanja i rešavati najsloženiji problemi, na osnovu kojeg će se ocenjivati i opažati načelnost novih dela.

Pogled na svet postaje osnovni činilac i putokaz u koordiniranju problema sveta okupljenih oko ljudske duše koji će prožimati umetnikova osećanja i održavati u stanju vibracije bitisanje svih sila. Neće ostati ni najmanji trag posle svih poduhvata koji će se iz sve snage truditi da ustanove nova načela.

Ni znanje ni umeće neće preovladati na terazijama u odlučujućoj borbi, niti će odrediti ko će biti pobednik.

Pobediće umetnički duh, suptilna ljudska duša. Već sada opažamo vesnike te pobeđe. Najspasobniji tehničari, žonglirajući tečnim rečima i zvucima, gube ravnotežu i upadaju u naivnu, „tobožnju“, promašenu nerazumljivost.

Pre nekoliko godina to su bili pojedinačni slučajevi, a sada se umnožavaju svake nedelje.

Etape razvoja svih prostranstava pojedinih oblasti umetnosti odvijaju se paralelno.

Pesnik koji plovi kroz šum života, upija u sebe sve, kao riba vodu.

Do istog procesa dolazi u oblasti slikarstva i muzike.

Načelna reakcija sledi tek kasnije.

Ponovno otkriće haosa nagomilanog u sebi odvija se paralelno sa zvucima duhovnih struna koje stvaraju harmonično usklađen akord.

Plava mrlja može biti slika dana, a žuta – noći, ako je to neopoziva nužnost njihovog postojanja.

Koristim reč „nužnost“, jer će ta nužnost postati važan činilac koji povezuje najraznorodnije skupine ljudi koji se odlikuju bogatstvom duha, da bi ih uzdigao na visok nivo zajednice.

Tako će nastati nova tradicija i položeni temelji gigantske građevine, na kojima će nastati sjajan savremeni i kolektivni stil. Novi stil će biti rezultat, kulminacija svih nekadašnjih i sadašnjih pravaca koji su ispredali nit od poslednjeg zalaska sunca do vrha gotike koja dodiruje nebo. Dolazeći stil će se pojaviti kada ljudski duh počne slobodno da se kreće u društvu,

kada prirodno uspe da se otelotvoru u nužne materijale i ne samo što će steći samopouzdanje već i druge uveriti u ispravnost jedine umetničke istine.

Da li naše boje mogu biti suptilne, naše linije – kontrastno svetlo-tamne, kada drhtaji dinamizma budu pokretali čovekove udove, ljudski umovi budu plamteli najcrvenijim ognjem, i kada oči zaslepe munje oluja, samo ako se okrenu prema udaljenim horizontima čežnje?

Ako je naše stvaralaštvo bolesno – i mi smo bolesni! S v i mi, bez izuzetka, jer нико не može predstavljati izuzetak...

Upravo takav je taj kolektiv, a stvaralaštvo je njegova istina. Sada sledi kulminaciona tačka – povezivanje pravaca u zajedničko pitanje rešavanja formi, pitanje novonastale konstrukcije i njene primene, a takođe pitanje vremena, prostora i kretanja.

Albatros, 1922, br. 1.